

Evidencijski broj / Article ID: 21804457

Vrsta novine / Frequency: Dnevna

Zemlja porijekla / Country of origin: Hrvatska

Rubrika / Section:

Snježana Abramović
Milković, ravnateljica ZKM-a

**Kazalište ne
postoji izvan
stvarnosti**

Str. » 18. i 19.

SANDRA SIMUNOVIC/PIXSELL

A promotional graphic for a newspaper article. It features a light blue background with white and black text. On the right side, there is a portrait of a woman with dark hair, wearing a dark blue jacket, sitting down. The text on the left identifies her as Snježana Abramović Milković, the director of ZKM-a. The main headline is 'Kazalište ne postoji izvan stvarnosti' (Theater does not exist outside of reality). Below the headline, it says 'Str. » 18. i 19.' (Pages 18 and 19). On the right side, vertically, there is a credit line: 'SANDRA SIMUNOVIC/PIXSELL'.

SNJEŽANA ABRAMOVIĆ MILKOVIĆ Razgovor s ravnateljicom uspješnog Zagrebačkog kazališ

Kazalište ne postoji izvan stvarnosti

“Umjetnost je meni osobno način da ostanem budna, da ne pristanem na šutnju i da pozovem druge da zajedno s nama gledaju stvarnost bez uljepšavanja

Osjećamo i veliku odgovornost prema publici - Snježana Abramović Milković

SANDRA SIMUNOVIĆ/PIXSELL

U odabiru tema ne dopuštamo si larpurlartističko izdvajanje iz društvenog konteksta. Kazalište je dužno prepoznati društvene tenzije, a ne povlačiti se u samodostatnu estetsku ugodu

Kim CUCULIĆ

ZAGREB » Zagrebačko kazalište mladih ostvarilo je uspješnu sezonu, kako po predstavama i nagradama, tako i uspješnim gostovanjima. Povod je to za razgovor s ravnateljicom ZKM-a Snježanom Abramović Milković.

Kazališna sezona 2025./2026. je pod motom »ZKM kao prostor istine i slobode«. Zašto ste se odlučili za njega i što njime želite poručiti?

- Zato što je za mene kazalište prije svega prostor istine i slobode, ono nije samo umjetnička disciplina, nego mjesto gdje se usudujemo postavljati pitanja, gdje preispitujemo odnose moći i društvene obrasce koji nas oblikuju, djeluju na naš svjetonazor. Vjerujem da umjetnost smije biti glasna, smije biti neugodna, ali samo ako ostaje iskreno angažirana i ako dolazi iz potrebe da se napravi neki pomak. U procesu odabira repertoarnih tema ne dopuštamo si larpurlartističko izdvajanje iz društvenog konteksta. Kazalište, čak i kada njeguje estetsku autonomiju, ne postoji izvan stvarnosti, ono je dužno prepoznati društvene tenzije, reagirati na njih, a ne povlačiti se u samodostatnu estetsku ugodu.

Osjećamo i veliku odgovornost prema publici. Ne samo da je vodimo kroz priče, nego je učimo gledati svijet otvorenije. Važno je i kako

djelujemo na djecu i mlade; želim da se od nas uče znatiželji, hrabrosti i empatiji, jer to su temelji na kojima se gradi slobodan čovjek i slobodno društvo. Slobodno kazalište ne bježi od konflikta; ono ga pretvara u prostor dijaloga i emocionalnog angažmana. Svijet se mijenja brže nego što stignemo pratiti. Tehnologija nas povezuje, ali nas i zarobljava u svojevrstni digitalni matriks. Istovremeno svjedočimo agresijama, manipulacijama i novim oblicima moći. U takvom okruženju ne želimo zatvarati oči. Umjetnost je meni osobno način da ostanem budna, da ne pristanem na šutnju i da pozovem druge da zajedno s nama gledaju stvarnost bez uljepšavanja.

Frljićeve »Vještice iz Salema«

Drugi dio sezone, u svibnju, obilježit će povratak Olivera Frljića u hrvatsko kazalište, i to režijom predstave »Vještice iz Salema« Arthura Millera. Zašto ste u repertoar uvrstili upravo ovaj naslov? Hoće li Frljić ponuditi novo čitanje klasičnog predloška?

- Ova drama, nastala u vrlo osjetljivom razdoblju američke političke povijesti, dolazi na scenu Zagrebačkog kazališta mladih u podjednako osjetljivo vrijeme za političku sadašnjost u SAD-u gdje trenutno vlada snažna politička i društvena napetost zbog niza incidenata povezanih s imigracijskom politikom i djelovanjem saveznih agenata

koji zloroporabljaju ovlasti.

Nakon velikog uspjeha s predstavom »Braća Karamazovi« po romanu F. M. Dostojevskog, a koja je svakako obilježila naše kazalište posljednjih nekoliko sezona, Frljić će režirati još jedan klasični predložak, ovoga puta dramu jednog od najvećih američkih dramatičara Arthura Millera iz 1953. nastalu kao nedvojbeno jasan odgovor na antikomunističku histeriju koja je u punom snišlu prerasla u suvremeni lov na vještice, koji je u pedesetim godinama prošlog stoljeća u američkoj politici predvodio senator Joseph McCharthy. Arthur Miller pred McCharthyjevim je Odborom odbio prokazati svoje kolege, zbog čega se našao na crnoj listi.

“Vjerujem da umjetnost smije biti glasna, smije biti neugodna, ali samo ako ostaje iskreno angažirana i ako dolazi iz potrebe da se napravi neki pomak

Rad na predstavi prema Krležinim dramama

Ova dramska alegorija bavi se neutemeljenim optužbama koje se šire unutar jednog društva i političkog sustava, sustava kojem se zbog njegove iracionalnosti iznimno teško suprotstaviti. Kroz priču se provlače motivi beskrupulozne zloropotrebe političke moći, relativizacije ljudskog i moralnog integriteta te manipulacije strahom radi poticanja na prokazivanje najbližih. Sve zajedno čini izrazito aktualnu i prepoznatljivu političku alegoriju.

Frljićev uvijek provokativan, ponekad radikalna, ali dosljedno moralno utemeljen autorski pristup, koji doseže najviše umjetničke standarde, i ovoga će puta u suradnji s ansambлом Zagrebačkog kazališta mladih pokazati ne

samo kazališnu snagu, nego i širu društvenu relevantnost.

Plesna predstava »Ljubav«

U najavi je i plesna predstava »Ljubav«, inspirirana kulturnim albumom Ekatarine Velike. Što nam o tome naslovu možete reći?

- ZKM je poznat po svojoj otvorenosti prema nezavisnoj sceni, u koju svakako spada i suvremeni ples. Prošle smo godine otvorili javni natječaj za koprodukciju s umjetničkom organizacijom ili udrugom iz područja suvremenog plesa. Među petnaest prijavljenih projekata odabran je koncept predstave »Ljubav«. Plesna predstava »Ljubav« je koprodukcija između umjetničke organizacije De facto i ZKM-a. Inspirirana je kulturnim albumom grupe Ekatarina Velika. Kroz dramaturgiju pokreta, clubbing kulturu i poetiku mračnog romantizma, projekt koreografa Saše Božića i Simone Aughterlony istraživat će oblikovanje tijela kroz kolektivnu i političku memoriju, kao i granicu između osobnog i političkog, baš kao što to čini Zagrebačko kazalište mladih u svom repertoaru.

ZKM sustavno njeguje umjetnost koja potiče kritičko mišljenje, angažiranost i slobodu izraza. Predstava »Ljubav« dijeli taj pristup: tematizira generacijski nemir, studentske prosvjede, odnos kolektiva i individue, te koristi tijelo kao arhiv društvenih tenzija. Kao što bi rekla Vesna

Krmpotić: »Ljubav je jedina stvar koja se umnožava kad se dijeli.«

ZKM je institucija koja oblikuje kulturnu i političku svijest mladih; »Ljubav« je projekt koji kroz koreografiju artikulira otpor, nježnost i potrebu za novim jezikom zajedništva. U toj sinergiji, plesna predstava postaje produžetak misije ZKM-a, estetski radikalna, emocionalno snažna, društveno relevantna.

Koje su premijere još u planu do kraja sezone?

- Upravo je u procesu proba. Svakako najznačajnija slovenska redateljica mlade generacije, Nina Rajić Kranjac, će se prvi put, u ZKM-ovoj produkciji, predstaviti režijom u nekom hrvatskom kazalištu. Režira dvije Krležine drame: »Golgota« i »U logoru« iz istog umjetničkog ciklusa našeg klasika. Oba teksta su jasna kritika političkih događanja s početka dvadesetog stoljeća, tijekom Prvog svjetskog rata i neposrednog poraća, u kojem se nova uspostava svjetskog i europskog poretka obijala o glave takozvanih malih ljudi. Novi svjetski poredak se opet uspostavlja, sudbine »malih« ljudi su opet nebitne u igrama moći.

Premijera je planirana za 20. ožujka, dok nas već u veljači očekuje predstava »Bulshit lipi moj«, koprodukcija s Teatrinom Grdelin. Autor koncepta i redatelj je Zoran Čubrilo, koji ističe da je riječ o poetsko-političkom putopisu u izvedbi jednog glumca i

šta mladih

jednog glazbenika. Predstava donosi scenski portret Borisa Marune, najpoznatijeg pjesnika hrvatske političke emigracije, buntovnika, najoštrijeg kritičara svih ideologija.

Natječaj za dramski tekst

Do kraja sezone očekuje nas i niz programa posvećenih razvoju dramskog pisma. Upravo je otvoren natječaj za dramski tekst u sklopu Europskog rezidencijalnog programa za dramske pisce. ZKM je već treću godinu zaredom dio ove mreže, zajedno s uglednim europskim kazališnim institucijama kao što su španjolski Centro Dramático Nacional, KVS iz Bruxellesa, Litavsko nacionalno dramsko kazalište iz Vilnusa te Festival Actoral iz Marseillea.

Također provodimo Biennialni program namijenjen etabliranim dramskim piscima; ove je godine rezident u ZKM-u Espi Tomičić. Za mlade autore razvili smo program Budućnost je ovdje, u sklopu kojeg će mladi Matej Opolcer do svibnja raditi na svom tekstu uz mentorstvo prof. Tomislava Zajeca.

ZKM je u proteklom periodu ostvario niz važnih gostovanja (Šangaj, Južna Koreja, Katalonija). Što kazalištu znače ta gostovanja? Možete li najaviti i neka nova?

- ZKM je prvo hrvatsko kazalište koje je organiziralo vlastiti Showcase. Ove godine će se održati početkom veljače, treći put, a ugostit ćemo kazališne stručnjake iz Poljske, Mađarske, Francuske, Švedske, Norveške, Finske, Rumunjske, Kine, Sjeverne Makedonije i Srbije. Takav oblik predstavljanja repertoara postavio je novi standard međunarodne prezentacije domaće kazališne produkcije.

Izuzetno nam je važno razvijati prepoznatljiv kazališni brend i u međunarodnom kontekstu, a gostovanja i koprodukcije koje ostvarujemo potvrđuju visoku kvalitetu našeg ansambla i repertoara. U 2026. godini očekuju nas razmjene s Dramatenom, Kraljevskom nacionalnom dramom iz Stockholma, s »István Örkény« kazalištem iz Budimpešte te s Praškim gradskim kazalištem (Městská divadla pražská), s kojim smo već više puta uspješno surađivali.

U travnju gostujemo u Vilniusu, u Litavskoj nacionalnoj drami, koja nam je bila koproducent na praiizvedbi »Acid/Kiselina« Tene Štivičić u režiji Antanasa Obcarskasa. Pred nama su i gostovanja na festivalu Borštnikovo srečanje u Mariboru s predstavom »Max, Mischa i ofenziva Tet« u režiji Ivice Buljana te na festivalu Mittelfest u Cividaleu s predstavom Ivora Martinića »Sin, majka i otac sjede za stolom i dugo šute« u režiji Aleksandra Švabića.

Krajem godine očekuje nas i gostovanje u Cankarjevom domu s predstavom »Jezik kopačke«, gdje smo već dobro poznati i česti gosti.